

Directie Dienstverlening, Afdeling Expertise
Team Onderzoek en Expertise Land en Taal (TOELT)

Indonesië || Factsheet

Informatie ter beoordeling van ‘veilig derde land’

Voor intern gebruik

Februari 2020

Inleiding

Doel

TOELT bereiken regelmatig verzoeken om informatie die gebruikt kan worden bij de beoordeling of land X kan worden aangemerkt als een 'veilig derde land'. Omdat dit bij uitstek informatie is die in meerdere zaken gebruikt kan worden stellen we deze graag beschikbaar in de vorm van een Factsheet.

Indeling van dit factsheet

In dit factsheet wordt voor Indonesië ingegaan op de standaardvragen die door de IND zijn vastgesteld ter beoordeling van de vraag of een land kan worden aangemerkt als een 'veilig derde land'.

Disclaimer

Dit rapport is niet openbaar, maar bestemd voor intern gebruik. Het is nadrukkelijk niet de bedoeling om de in dit rapport opgenomen informatie integraal aan derden beschikbaar te stellen. De in dit rapport opgenomen informatie kan echter wel gebruikt worden in een voornemen, beschikking of ander openbaar (proces) stuk. In dat geval dient echter verwezen te worden naar de in dit rapport genoemde achterliggende, oorspronkelijke bronnen. Het is niet de bedoeling naar dit rapport of naar TOELT te verwijzen als uitgevende instantie. Verwijs alleen naar de hier opgevoerde bronnen.¹

Dit rapport is geschreven aan de hand van de Gemeenschappelijke EU-richtlijnen voor het verwerken van feitelijke landeninformatie (*Common EU-guidelines for processing factual COI*, april 2008). Het is samengesteld op basis van zorgvuldig geselecteerde, openbaar toegankelijke bronnen. Elke bron is vermeld middels een referentie. Alle hier gepresenteerde informatie (met uitzondering van voor de hand liggende feiten) is gecrosschecked met andere bronnen tenzij dit anders is vermeld in de tekst.

Alle geleverde informatie is met uiterste zorg onderzocht, geëvalueerd en verwerkt binnen een beperkte tijdsspanne.

Dit document pretendeert niet volledig te zijn en ook niet uitsluitend te geven voor wat betreft de waarde van een aanvraag voor een vluchtelingenstatus of asiel. De gepresenteerde informatie is niet per se een weerspiegeling van de mening van TOELT.

Indien bepaalde gebeurtenissen, personen of organisaties niet in dit rapport worden genoemd, betekent dit niet dat de gebeurtenis niet heeft plaatsgevonden of dat de persoon of organisatie niet bestaat, alleen dat deze niet zijn teruggevonden in openbare bronnen. In deze gevallen wordt aangeraden contact op te nemen met TOELT.

Ook bij twijfel over bronnen, brongebruik of inhoud, of indien u nadere achtergrondinformatie wenst, kunt u altijd contact opnemen met TOELT. Zie het Intranet voor actuele informatie over de landenspecialisten. Via de interne mail is TOELT ook bereikbaar: [REDACTED]

¹ De voetnoten bevatten beknopte verwijzingen. Volledige titelbeschrijvingen met internetadressen zijn te vinden in de lijst van geraadpleegde bronnen aan het einde van de tekst.

1. Bij welke relevante mensenrechtenverdragen op het gebied van vluchtelingen en refoulement is Indonesië aangesloten?

VERDRAG	Ja/nee
Vluchtelingenverdrag van 1951 (<i>Convention Relating to the Status of Refugees</i>)	Nee ²
Antifolterverdrag (<i>Convention against Torture [CAT]</i>)	Ja ³
Internationaal verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten (<i>International Covenant on Civil and Political Rights</i>)	Ja ⁴

2. Kent Indonesië op nationaal niveau een verbod op refoulement? Zo ja, in welke wetgeving, lagere regelgeving of anderszins?

In presidentieel besluit nummer 125 van 2016 is de definitie van vluchteling uit het vluchtelingenverdrag vastgelegd en de procedure in Indonesië van statusdeterminatie (die door de UNHCR wordt gedaan) vastgelegd.⁵

3. Hoe wordt in Indonesië in de praktijk omgegaan met het non-refoulement-beginsel?

Er zijn geen berichten dat asielzoekers en/of vluchtelingen recentelijk (vanaf 2018) zijn teruggestuurd. Na het presidentiële besluit van 2016 heeft Indonesië veel asielzoekers uit de detentiecentra vrijgelaten (volgens Missbach, een academica die zich heeft gespecialiseerd in asielmigratie in Zuidoost-Azië, was kostenbesparing het belangrijkste doel).⁶ Wel is in 2015 een Emirati door Indonesië teruggestuurd, waarover door Amnesty International kritisch is bericht.⁷ Ook is in 2017 Hakan İslamoğlu, een Gülenist, door Indonesië uitgeleverd aan Turkije.⁸

4. Is er in zijn algemeenheid informatie over gedwongen terugsturen door de autoriteiten van Indonesië van vreemdelingen direct aan de grens dan wel over gedwongen uitzettingen door de autoriteiten van Indonesië van vreemdelingen die al langer in Indonesië verblijven waarbij mogelijk sprake kan zijn van refoulement? Zo ja, hoe is daar op gereageerd door UNHCR en/of mensenrechtenorganisaties?

Zie onder 3, waarbij aangetekend dat ik geen recente berichten heb gezien van het gedwongen terugsturen direct aan de grens. Wel zijn er berichten dat Indonesië in het recente verleden (2015) in de

² UNHCR, [State Parties to the 1951 Convention relating to the Status of Refugees and the 1967 Protocol](#)

³ United Nations Office of the High Commissioner, [Office of the High Commissioner, view the ratification status by country or by treaty](#)

⁴ United Nations Office of the High Commissioner, [Office of the High Commissioner, view the ratification status by country or by treaty](#)

⁵ [Peraturan President Republik Indonesia nomor 125, 2016, tentang Penanganan Pengungsi dari Luar Negeri](#). Op refworld is zowel de Indonesische tekst als een onofficiële Engelse vertaling te vinden. Zie ook Suaka, [Know your rights. A Handbook for Refugees and Asylum Seekers](#), p. 9–10.

⁶ Antje Missbach, *Asylum Seekers' and Refugees' Decision-Making in Transit in Indonesia*, In: Bijdragen tot de Taal-, Land- en Volkenkunde 175 (2019), p. 435

⁷ Amnesty International, [United Arab Emirates: Forcibly Deported Man at Risk of Torture: Abdulrahman bin Sobeih](#), 8 januari 2016

⁸ Daily Sabah, [Senior FETÖ figure captured in Indonesia, deported to Turkey](#), 19 Oktober 2017

Andamanse Zee bootjes met migranten tegen proberen te houden, waarbij soms veel geweld werd gebruikt.⁹

5. Kent Indonesië een nationale procedure die voorziet in de mogelijkheid om asiel aan te vragen bij de autoriteiten van Indonesië?

Nee. Indonesië erkent in de Grondwet wel de mogelijkheid tot politiek asiel,¹⁰ en ook is de mogelijkheid van asiel vastgelegd in een wet uit 1999,¹¹ maar er is geen nationale procedure.¹²

6. Indien er geen nationale procedure is zoals geformuleerd in vraag 5, bestaat er in Indonesië dan de mogelijkheid om bescherming te vragen bij een VN-organisatie? Zo ja, bij welke VN-organisatie via welke procedure?

De UNHCR is actief in Indonesië. Het hoofdkantoor van UNHCR-Indonesië staat in Jakarta; er zijn ook in totaal 15 UNHCR-medewerkers actief op veldkantoren verspreid over Indonesië, te weten Medan (Sumatra), Tanjung Pinang (Riau-archipel), Pekanbaru (Sumatra), Makassar (Sulawesi), and Kupang (op het Indonesische deel van het eiland Timor).¹³ In december 2017 was het aantal vluchtelingen in Indonesië 13.840 personen uit 49 verschillende landen.¹⁴ Ongeveer de helft van het aantal betreft personen uit Afghanistan. Er is een presidentieel besluit uit 2016 waarin duidelijk wordt gemaakt dat de verantwoordelijkheid voor de beoordeling van of iemand een vluchteling is bij de UNHCR ligt.¹⁵ Zie ook onder 2.

De UNHCR werkt samen met de ngo Church World Service om in de basisbehoeften (gezondheidszorg, onderwijs en materiële ondersteuning) van asielzoekers en kwetsbare vluchtelingen te voorzien. Er is echt maar een zeer beperkt budget en ze kunnen slechts 400 van de meest kwetsbaren ondersteunen. Andere organisaties zijn ook actief op het gebied van ondersteuning van vluchtelingen, zoals de International Organization for Migration (IOM), Dompot Dhuafa, de Buddha Tzu Chi Foundation, de Jesuit Refugee Services, en het Indonesische Rode Kruis.¹⁶

7. Is het in de praktijk mogelijk om in Indonesië asiel/bescherming aan te vragen?

Ja. Bescherming kan worden gevraagd bij de UNHCR. Die doet de statusbepaling. De Indonesische regering ziet het verblijf van een door de UNHCR erkende vluchteling als een tijdelijke oplossing ziet, in afwachting van een definitieve oplossing.¹⁷ Dat laatste houdt meestal in dat een derde land een erken-

⁹ Kate Lamb, *‘They hit us, with hammers, by knife’: Rohingya migrants tell of horror at sea*, The Guardian (online) 18 mei 2015

¹⁰ Zie artikel 28G (2) van de Grondwet. [Undang-undang Dasar Negara Republik Indonesia Tahun 1945](#)

¹¹ [Undang-undang Republik Indonesia Nomor 37 Tahun 1999 tentang Hubungan Luar Negeri](#) (Wet betreffende de buitenlandse betrekkingen); zie ook het bericht op de site van de Rechtenfaculteit van de Universitas Indonesia: [Facultas Hukum Workshop Report: “Presidential Regulation No.125 of 2016 on the Treatment of Refugees and Asylum Seekers in Indonesia: Opportunities and Challenges”](#), 21 March 2019

¹² Suaka, *Know your rights. A Handbook for Refugees and Asylum Seekers*, p. 9.

¹³ UNHCR Indonesia, [Refugee Status Determination](#) en [Where we work](#)

¹⁴ UNHCR Indonesia, [UNHCR in Indonesia](#)

¹⁵ [Peraturan President Republik Indonesia nummer 125, 2016, tentang Penanganan Pengungsi dari Luar Negeri](#). Op refworld is zowel de Engelse vertaling te vinden als de oorspronkelijke Indonesische tekst. Zie ook: Asylum Access and Host International, [Refugee Work Rights Report. Refugee Access to Fair and Lawful Work in Asia](#), p. 18–19 en US Department of State, [Country Reports on Human Rights Practices for 2018 – Indonesia](#), March 2019, p. 17

¹⁶ UNHCR Indonesia, [Partnerships and Community Based Protection](#)

¹⁷ UNHCR Indonesia, [Comprehensive Solutions](#); Veel Indonesische politici benadrukken de tijdelijkheid van een erkenning als vluchteling door de UNHCR. Zie hiervoor Antje Missbach, *Asylum Seekers’ and Refugees’ Decision-Making in Transit in Indonesia*, In: Bijdragen tot de Taal-, Land- en Volkenkunde 175 (2019), p. 433.

de vluchteling opneemt, maar dit gaat zeer, zeer langzaam.¹⁸ Integratie in de Indonesische maatschappij wordt wel genoemd door de ngo SUAKA in haar *Handbook for refugees* dat is opgesteld met medewerking van de UNHCR,¹⁹ maar omdat door de UNHCR erkende vluchtelingen niet mogen werken,²⁰ lijkt dat lastig.

8. Is de UNHCR actief in Indonesië?

Ja. Zie onder 6.

9. M.b.t. de positie van mensen die door de autoriteiten van Indonesië of door de UNHCR of een andere VN-organisatie als vluchteling zijn erkend/die in Indonesië asiel hebben aangevraagd:

9.1 Wat is hun verblijfstatus en krijgen ze een bewijs van registratie?

Door de UNHCR erkende vluchtelingen mogen in Indonesië verblijven in afwachting van hervestiging in een ander land. Ze krijgen een kaart als bewijs, maar mogen in bepaalde gebieden niet komen.²¹ Personen die in de procedure zitten, krijgen een brief of een identiteitskaart van de UNHCR zodra zij zich melden bij de UNHCR.²²

9.2 Wat is hun recht op voorzieningen op het gebied van huisvesting, gezondheidszorg, onderwijs en (betaald) werk? Hoe is dit in de praktijk?

Huisvesting is problematisch. Migranten verblijven in shelters of slapen op straat.²³

Erkende vluchtelingen hebben recht op basale medische zorg, indien ze in een *shelter* of in een detentiecentrum zitten of als ze in gemeenschappelijke huisvesting van de IOM verblijven. Als ze elders verblijven, moeten ze zelf de kosten voor medische zorg betalen.²⁴

Vluchtelingen hebben ook geen toegang tot het officiële onderwijs, maar er zijn wel allerlei programma's gericht op vluchtelingen waarmee diploma's gehaald kunnen worden die vergelijkbaar zijn met middelbaar onderwijs.²⁵

Vluchtelingen mogen officieel niet werken in Indonesië.²⁶

¹⁸ The Jakarta Post, *UNHCR looks for alternative solutions to refugee crisis*, 29 januari 2020

¹⁹ Suaka, *Know your rights. A Handbook for Refugees and Asylum Seekers*, p. 11

²⁰ Antje Missbach, *Asylum Seekers' and Refugees' Decision-Making in Transit in Indonesia*, In: Bijdragen tot de Taal-, Land- en Volkenkunde 175 (2019), p. 424; Asylum Access and Host International, *Refugee Work Rights Report. Refugee Access to Fair and Lawful Work in Asia*, p. 18

²¹ Asia Pacific Refugee Rights Network, *Indonesia factsheet*, March 2017, p. 2

²² Suaka, *Know your rights. A Handbook for Refugees and Asylum Seekers*, p. 16

²³ Trish Cameron and Mozghan Moarefazideh, *Refugees need place to sleep, opportunity to work*, Opinion in the Jakarta Post, 16 July 2019

²⁴ Suaka, *Know your rights. A Handbook for Refugees and Asylum Seekers*, p. 23

²⁵ Asylum Access and Host International, *Refugee Work Rights Report. Refugee Access to Fair and Lawful Work in Asia*, p. 20

²⁶ Antje Missbach, *Asylum Seekers' and Refugees' Decision-Making in Transit in Indonesia*, In: Bijdragen tot de Taal-, Land- en Volkenkunde 175 (2019), p. 424; Asylum Access and Host International, *Refugee Work Rights Report. Refugee Access to Fair and Lawful Work in Asia*, p. 18; zie ook Trish Cameron and Mozghan Moarefazideh, *Refugees need place to sleep, opportunity to work*, Opinion in the Jakarta Post, 16 July 2019

Lijst van gebruikte bronnen

Amnesty International, *United Arab Emirates: Forcibly Deported Man at Risk of Torture: Abdulrahman bin Sobeih*, 8 januari 2016, <https://www.amnesty.org/en/documents/mde25/3163/2016/en/>, geraadpleegd op 12 februari 2020

Asia Pacific Refugee Rights Network, *Indonesia factsheet*, March 2017, http://aprrn.info/wp-content/uploads/2017/03/Indonesia-Factsheet_MAR-2017.pdf, geraadpleegd op 12 februari 2020

Asylum Access and Host International, *Refugee Work Rights Report. Refugee Access to Fair and Lawful Work in Asia*, https://asylumaccess.org/wp-content/uploads/2019/11/Asia-RWR_FINAL.pdf, geraadpleegd op 12 februari 2020

Cameron, Trish, and Mozghan Moarefazideh, *Refugees need place to sleep, opportunity to work*, Opinion in the Jakarta Post, 16 July 2019, <https://www.thejakartapost.com/academia/2019/07/16/refugees-need-place-to-sleep-opportunity-to-work.html>, geraadpleegd op 13 februari 2020

Daily Sabah, *Senior FETÖ figure captured in Indonesia, deported to Turkey*, <https://www.dailysabah.com/investigations/2017/10/19/senior-feto-figure-captured-in-indonesia-deported-to-turkey>, geraadpleegd op 12 februari 2020

Grondwet Indonesië, *Undang-undang Dasar Negara Republik Indonesia Tahun 1945*, <http://www.dpr.go.id/jdih/uu1945>, geraadpleegd op 12 februari 2020

The Jakarta Post, *UNHCR looks for alternative solutions to refugee crisis*, 29 januari 2020, geraadpleegd via Factiva op 13 februari 2020

Lamb, Kate, *'They hit us, with hammers, by knife': Rohingya migrants tell of horror at sea*, The Guardian (online) 18 mei 2015, <https://www.theguardian.com/world/2015/may/17/they-hit-us-with-hammers-by-knife-rohingya-migrants-tell-of-horror-at-sea>, geraadpleegd op 13 februari 2020

Missbach, Antje, *Asylum Seekers' and Refugees' Decision-Making in Transit in Indonesia. The need for In-depth and Longitudinal Research*, In: *Bijdragen tot de Taal-, Land- en Volkenkunde 175 (2019)*, p. 419-445.

Peraturan President Republik Indonesia nummer 125, 2016, tentang Penanganan Pengungsi dari Luar Negeri, <https://www.refworld.org/docid/58aeee374.html>, geraadpleegd op 13 februari 2020

Suaka, *Know your rights. A Handbook for Refugees and Asylum Seekers*, 2018, <https://suakaindonesia.files.wordpress.com/2018/12/know-your-rights-handbook.pdf>, geraadpleegd op 12 februari 2020

Universitas Indonesia, Fakultas Hukum, *Workshop Report: "Presidential Regulation No.125 of 2016 on the Treatment of Refugees and Asylum Seekers in Indonesia: Opportunities and Challenges"*, 21 March 2019, <https://law.ui.ac.id/v3/language/en/workshop-report-presidential-regulation-no-125-of-2016-on-the-treatment-of-refugees-and-asylum-seekers-in-indonesia-opportunities-and-challenges/>, geraadpleegd op 13 februari 2020

UNHCR, *State Parties to the 1951 Convention relating to the Status of Refugees and the 1967 Protocol*, <https://www.unhcr.org/protection/basic/3b73b0d63/states-parties-1951-convention-its-1967-protocol.html>, geraadpleegd op 12 februari 2020

UNHCR Indonesia:

- Comprehensive Solutions, <https://www.unhcr.org/id/en/comprehensive-solutions>, geraadpleegd op 13 februari 2020;
- Partnerships and Community Based Protection, <https://www.unhcr.org/id/en/partnerships-and-community-based-protection>, geraadpleegd op 13 februari 2020;
- *Refugee Status Determination*, <https://www.unhcr.org/id/en/refugee-status-determination>, geraadpleegd op 12 februari 2020;
- *UNHCR in Indonesia*, <https://www.unhcr.org/id/en/unhcr-in-indonesia>, geraadpleegd op 13 februari 2020;
- *Where we work*, <https://www.unhcr.org/id/en/where-we-work>, geraadpleegd op 13 februari 2020

United Nations Office of the High Commissioner, *Office of the High Commissioner, view the ratification status by country or by treaty*, https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Treaty.aspx?CountryID=80&Lang=EN, geraadpleegd op 12 februari 2020

US Department of State, *Country Reports on Human Rights Practices for 2018 - Indonesia*, March 2019, https://ind.pucoverheid.nl/doc/PUC_64250007_1

Wet betreffende de buitenlandse betrekkingen: Undang-undang Republik Indonesia Nomor 37 Tahun 1999 tentang Hubungan Luar Negeri, https://pih.kemlu.go.id/files/UU-No.37.1999_-tentang-Hubungan-Luar-Negeri.pdf, geraadpleegd op 13 februari 2020